

- Savinaka ni kilai tiko ni wase tiko vakarua na mate, edua na mate ni turaga kevaka sa mate edua na turaga sa gai tukuni vua na nona mataqali kei na yavusa me sa gai mai qarava na yavusa koya kei na koro. Ia ko iraton sara ga na nona mataqali sa na vakarautaka na ka me baleta na kena keli na nona gara. Ia oti sa ra gai kevaka sa lai davu tiko mai vale ni bula ko iraton na mataqali iraton sa mai tevuka tiko na nona i davodavo na turaga. Oti iraton sa na gai bita edua na Lawa ni mate edua na masti. Na Lawa ni mate koya edua na masti sa na caka wavoki sara ga e Loma ni vale. Era sa gai gole mai na marama mera sa gai mai Bikabika tiko ena Loma ni vale, mera tiko taucoke kina mera waraka na yago ni mate. Ko ira na turaga era sa cakava sara ga na kena veiqaravi me moku na kena manumamu, me waraki kina na yagoni turaga. Sa na gai qiri tiko na lai ka sa tiko sara ga edua na koro meraton na cakava na qiri ni lai ka vuvu na davu ni kenai balebale na tagi ni vana ni sega ni dau vakayacori na tagi ni dau tagi sara ga Davu. Oti sa na gai kau mai na yagoni turaga me sa kau mai

ULUGA: NA VEIKA EDUA NI SA MATE EDUA NA TURAGA.

Informant: Setaita Senikuba.....55yrs(Female) Nakelo, Tallevu
 Seruwala Bai.....65yrs(Female) Nakelo, Tallevu

Investigator: Setanala.

Tabana ni Vosa kei na ITOVO Vakavili
 Valenitabakatataka, Suva
 Institute of Fijian Language and Culture
 Government Buildings, Suva, Fiji.

FUNERAL

1 (Side A)

- sa na gal waraki tiko yani ka giri tiko na lali ka tagi tiko
na Davi ka yacova sara ni sa oti sara mai na veibu. Ni sa
na gal mai davo tiko na yagoni ni turaga e vale ko iraton na
lali keli gara eraton na sege ni tara na kedratou tava, se
tara na kedratou kakana eraton na vakaloulafaka sara toka ga
na kedratou me yacova sara e bogi va. Na bogi va eraton sa na
caka edus na kedratou magiti, sa na gal caka kina na kana meraton
gal tara kina na kakana. Sa caka sara na magiti meraton tara
kina na kedratou kakana ko iraton eraton keli na gara, oti
koya sa gal caka tale edus na magiti baleta namate ni turaga
ena siga tiko ga koya ka wase nai yau, ka wase na nodratou i
yau na wekana sa ratou na wase ni yau edus caka ga vakarua
ni dau caka vaka koya me baleti tinana ni nodratou na veigaravi.
Oti koya sa gal caka sara na wase ni magiti sa oti, sa na gal
tukuni caka na bogi va, ni na tiko sara ga ko ira na vanua mera
na garava namate koya. Sa gal moku manumanu mai kina na mataqali
na koro vakakina ko ira nakedra namagiti ena siga ni so mate ni
turaga. Ni oti na vakabogi va caka toka ga tiko me caka na
vakabogitini. Ena caka talega kina edus namagiti, era sa gal
waraka vakadua na kena vakabogidrau me vula tolu. Kevaka eraton
dau vava me dau tabu na Iuvana, ko iraton na vugona ena gal caka
vakadua ena vula tolu. Sa na gal luva kina nai sulu me caka kina
na tabu, na karisini, nai sulu loalos me sa gal lai luva kina
nai sulu na nona i sulu na mate. Ena caka tale mai kea edus na
magiti levu ena bogi drau koya sa gal oti. Sa gal oti sara na
caka caka ni mate me baleta na mate ni turaga.

- Ia ogo me baleta na cakacaka ni mate ni dua na lewe ni vanna.

Sa mate edua na tu vaka vanna me dua na turaga ena caka edua

na nana i davodavo ko iraton na wekana me ra sa waraki koya

toka, ena sega ni caka kina masti bin wavoki sa sega. Iraton

sa gai mai tiko yani ka caka na tagi na kena levu ni tagi eraton

cakava na lewe ni uvale koya ni sa mate edua na tu vaka vanna.

Kevaka sa davo toka na yago ni mate ena bin toka yani kina edua

na tabua, kevaka eraton sa na gole mai na wekana eraton na kauta

tale tiko mai edua na tabua meraton mai veisauvaka, me na mai

bin koto vua na wekadratou sa mate. Ena caka talega ni sa oti

koya sa kau sara me lai bin, ena sega kina ni caka edua na

magiti veiraton na tara mai binbin. Ni sa na kau ga yani eraton

sa na tara tale na kedratou kakana. Sa oti koya sa gai suka na

veibulu sa gai mai caka edua na magiti ena siga koya, ena wase

talaga mai yan baleti iraton na wekana, ka na vakabibitaki tiko

ga na kena mate edua na tamata. Ena caka na kena vakabogi va

ena caka kina edua na kena magiti ka yacana na Burma. E dau vula

tolu na mate ena caka tale edua na magiti ni bogi drau.

Ena caka kina na kena magiti ni bogi drau.

- Vaka cava na magiti ni Burma ?

- Na magiti ni Burma ena mate kina edua na manumannu, ni yacana

tiko koya na Burma ni sa bogi drau na nona davo tiko ena gele.

Na yacana vakaviti na Burma.

- Ni mate edua na kawa vakavanna e sega ni caka kina na vakabogi

va ?

- Ena caka kina na bogi va ni fautsauvata vlnaka sara na tu vanna

ket na turaga.

- Na kena duidui wale beka ga na tagi ?

- Io ni sega ni dau tagi na gauna ni mate kina edua na turaaga, vata na lawsa ni mate edau caka ena loma ni vale.

Ni tu vakavanna e sega ni dau caka, na turaaga e caka kina.

Ni tu vakavanna era tagi ia na turaaga sega ni tagi ni uvu ga na Davui ka giri na lali.

- Io Nei edua na vanua beka e loma koya ko tukuna tiko vei au

ni dua na tabua e biu tiko beka ukuna me baleta beka me vaka

me nona i cegu tiko, rawa ni ko vakamacalataka mada koya ?

- Vinaka, ya na kenai balebale koya vakaviti ni koya na

Vatu ni Balawa. Kevaka era sa na lako mai na wekana mai na so

mate dua veiratou ena mai regu ka na kautu tiko mai edua na

Vatu ni Balawa ka na mai biuta me veisautaka kina na tabua ka

sa tu, ni ogori na nona i otioi ni cegu. Koya na kena levu.

Ni ratou sa mai tatau tiko na wekana.

S A O T I